

לר.

פ ר ט י כ ל מ ס /

מישיבת ועדת חוקה, חוק ומשפט

שהחקיימה בירושלים ביום ג' כ"ו באדר ב' תשי"א (3.4.51) בשעה 20.30

- נוכחו חברי הועדה :
- נ. ניר - היו"ר
  - ב. איזנשטט
  - ע. אסף
  - י. בדר
  - ד. בר-רב-האי
  - י. בורג
  - י. בר-יהודה
  - פ. ברנשטיין
  - מ. בן-עמי
  - א. ג'רג'ורה
  - ב. צ. דינבורג
  - ת. טובי
  - י. כסה
  - א. כהן
  - ק. כהנא
  - י. לם
  - א. לנקין
  - ש. מרלין
  - א. פרמינגר
  - א. ח. שאג
  - ז. שז"ר
  - א. חבורי

- מ ו ז מ נ י מ :
- א. צידון - ממזכירות הכנסת
  - א. ידן - ממשרד המשפטים
  - מ. צילן - ממשרד הפנים
  - א. אלופי - ממשרד הפנים
  - מ. פיימנטה - מחורגמן

היו"ר נ. ניר : אני פותח את הישיבה.

לחוק המעבר ישנן שתי חופפות: אחת של חבר הועדה ש. מרלין והשניה של י. בדר.

ש. מרלין : עלי להודות שאנו עובדים בחוק זה תחת לחץ בלתי פוסק של סיעת מפא"י ושל שרי מפא"י בממשלה. מלאכת החקיקה זוהי מלאכה רצינית ביותר ואחראית שאין לעשותה תחת לחץ כזה בגלל יחסים מפלגתיים ארעיים בין מפא"י והחזית הדתית.

אין לי בטחון כי אחרי שנסיים את ניסוח החוק הזה לא יחול שינוי ביחסים הבין-מפלגתיים של הקואליציה.

מתוך ראייה העבר, שהממשלה הביאה לפני הכנסת חוק והודעה על האריך הבחירות, גם זה תחת לחץ רב ועצבני מאד, אך במשך כמה ימים הפכו את הקערה על פיה ועשו ללעג חוק שהממשלה עצמה הכינה ע"י מומחים של משרד המשפטים ועשו ממנו סרק.

על כן, אני מציע שנחליט כי את החוק הזה אי-אפשר

שבאמת החיינה בחירות ושנמצא פחרון למשבר הנוכחי של הממשלה.

ד. בר-רב-תאי : חושבני, שאי-אפשר כלל לדון ברצינות על הצעת ש.מ.רלין. בכל עבודת החקיקה של הכנסת הראשונה עוד לא היה הקדים של חוק מיוחד כזה. איני יכול להניח שמישהו כיום אינו מעוניין בקיום הבחירות.

א. פרמינגר : אם אין רוצים לעשות מניפולציות בחוק זה שיחבל וכעבור חודש לשנות אי-אלה סעיפים בחוק המעבר, אפשר להסכים שיהיה לגבי חוק זה רוב מיוחד. כשנוציא את מלאכת חוק זה מידינו, ברצוננו להיות בטוחים שלא במחרה יובאו בו שינויים.

י. כספ : קיבלנו חוקי יסוד מבלי להצמידם לרוב מיוחד. מדוע לקבוע דבר כזה דוקא בענין חוק המעבר? איננו יכולים ליצור אגב אורחא חקרים לחוק.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הועדה ש. מרלין - 7,
נ ג ד - 9.

ה הצעת לא נחקבלה.

פרמינגר : אני מציע לצמצם את החגבלה החל מיום הבחירות. כלומר, שלא יהיה שינוי ברוב רגיל אחרי יום הבחירות.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הועדה ש. פרמינגר - 7,
נ ג ד - 10.

ה הצעת לא נחקבלה.

ח ס ת י י ג ו ת : לחברי הועדה ש. מרלין וי. בר-יהודה.

א. לנקין : אני מציע שחוק המעבר הזה לא יבוטל בכנסת הראשונה בפחות קולות מאשר נחקבל.

י. בדר : הצעתי לסעיף 9:

חוק זה יכנס לתקפו יחד עם חוק חסינות הכנסת ויחד עם חוק הבחירות לכנסת השניה ויחד עם חוק האריך הבחירות לכנסת השניה, ביום בו יפורסם בספר החוקים האחרון מבין חוקים אלה.

למעשה, חושבני שאת כל החוקים האלה אפשר היה לקבל בתור חוק אחד. לאף אחד מחוקים אלה אין ערך מעשי בלי שני החוקים האחרים.

י. בר-יהודה : אני מחנוד להצעת חבר הועדה י. בדר. מה שהוא מציע פירושו שאחרי שחוק המעבר יחקבל שלא יהיה לו חוקף. אני מעוניין שחוקף חוק המעבר יהיה מרגע שיחקבל אני מעוניין שליום הבחירות לא יהיה חוקף מבלי שלפני זה יחקבל חוק המעבר.

ש. מרלין : הצעתי שחוק החסינות יהווה חלק אינטגרלי של חוק המעבר. אני מסכים שחוק המעבר יכנס לתקפו תיכף ומיד עם חוק החסינות אולם יחד עם זאת אני מציע שחוק זה יהיה סעיף אשר יגדיר שחוק החסינות יהיה חלק של חוק המעבר.

הי"ד נ. ניר : איני יכול להצביע על הצעת חבר הועדה ש.מ.רלין חוק החסינות מונח על שולחן הכנסת, אך עד כה לא

י. בדר : נחקבלה החלטה שהדיון על חוקים אלה יימשך באופן כולל 12 שעות. אני מציע שנכלול במסגרת זמן זו גם את חוק החסינות.

ב.צ.דינבורג : כשסיימנו את הישיבה הקודמת, הודיע היו"ר כי גמרנו את החוק ונותרו שתי הצעות: לחבר הועדה מרלין ולברד. היום וגמרנו את הדיון בשתי הצעות אלה, אני רואה בכל הוספות חדשות פגיעה ישירה בעניין ואני מציע להסירן מעל סדר היום.

היו"ר ג. ניר : אני קובע שאם חוק המעבר לכנסת השנייה סיימנו.

אנו עובדים לחוק תאריך הבחירות.

א. ירון : אני מבין שלסדר היום עומד עתה חוק בשם: "חוק יום הבחירות". ברצוני לעודד את השאלה: אם יש באמת צורך בחוק הזה במסיבות עבודתנו?

גמרנו את הדיון על חוק המעבר ופרט לשתי נקודות גמרנו את חוק הבחירות והיו"ר הבטיח שעוד הערב או מחר בבוקר נדון על עניינים אלה. אני מצדי מוכן לשלבם בהצעה שקבר מודפסת בסטנסיל ב-68 סעיפים.

בהצעה חוק הבחירות שעובדה כאן ושיכולה להיות מונחה מחר על שולחנות הכנסת, יש שעיף האומר, כי יום הבחירות יהיה ביום שהכנסת תקבע על-ידי החלטה. אין התנגדות שלחוק הכולל הצורך החלטה בה יקבע יום הבחירות.

הצעתי שזו תהיה דרך הועדה. כלומר, לא לעשות חוק יום בחירות מיוחד, אלא להסתפק בשני חוקים אלה: חוק הבחירות וחוק המעבר ונוסף לזה ההחלטה לפי חוק הבחירות, שהיא קובעת את יום הבחירות.

ב.צ.דינבורג : אני מציע שנקבע כאן, לפי החוק שקבלנו, מהו יום הבחירות - התאריך, ואחרי כן אצטרף נמשיך לעבור על חוק הבחירות. והיה, אם נספיק - נכניס זאת לחוק. לא אצטרף.

ד. בר-רב-האי : הייתי יכול להסכים להצעה מר ירון, אילו היה לי בטחון שמחר נביא את חוקת הבחירות. כשחתימה חוקת בחירות אפשר יהיה לשלב בה את תאריך הבחירות בצורה שהוא חציע. במקרה שלא - צריך לקבל זאת במסגרת חוק מיוחד.

י. גדר : יו"ר הועדה, בשמנו, החחייב בפני הכנסת כי מחר נביא את חק המעבר ותאריך הבחירות. עלינו לכבד החחייבות זו.

י. לם : עלינו להכנס עתה לדיון על חוקת הבחירות ולא על מועדן.

היו"ר ג. ניר : ברצוני לשאול את חברי הועדה אם אחרי שהחלטנו אחמול והחחייבנו בפני הכנסת, האם אפשרי היום להצביע על איזו הצעה המתנגדת להחחייבותנו זו?

ה צ ב ע ה

בעד האפשרות להצביע על הצעה המתנגדת להחחייבות הועדה - מיעוט,

- רוב.

נ ג ד

האשעא

י. בר-יהודה : אני מציע שיום הבחירות יחול בין 30 - 26 ליולי.

א.ה. שאג : אני מציע שיום הבחירות יחול ב-31 ליולי.

י. בורג : אני רוצה לדבר לטובת יום הבחירות ב-14 לאוגוסט. אבל, אם הרוב יהיה בעד ה-31 ליולי, אני מוכן להסיר את הצעתי.

לפי החישובים שלי יכול יום הבחירות לחול מה-23 ליולי ועד סוף חודש זה.

היו"ר נ. ניר :

חושבני שהיום המחאים ביותר הוא ה-17 ליולי. במקרה שא - ה-23 ליולי.

ב.צ. דינבורג :

אני מתנגד ל-14 באוגוסט. אני בעד כל האריך שבין ה-23 וה-29 ביולי, אך שלא יחול בימי כ"א או כ"ב בחמוז.

א. כהן :

אל חשכתו שיום ה-31 ליולי יהיה יום הקונגרס הציוני. על כן יש לקבץ את הבחירות לפני האריך זה. ב-24 ליולי יחול כ"ב בחמוז. על כן אפשרי לקיים את הבחירות רק בין ה-25 וה-30 ביולי.

י. כהן :

מטעמים פרינציפליים אני דורש שיום הבחירות יהיה ב-31 ליולי. הקונגרס יכול להיפתח ב-1 לאוגוסט ולאן דוקא ב-31 ליולי. במקרה שהצעה זו לא תקבל, אציע את יום ה-3 ביולי.

י. בדר :

אני מציע שנחליט פה אחד על ה-30 ביולי.

א. פרמינגר :

אני חומך בהצעה א. פרמינגר.

פ. ברנשטיין :

לפי ההחלטות שנחבלו כאן דרושים 50 יום מיום הצגת רשימות הבחורים. הועדה היתה נדיבה לב והוסיפה לנו 7 ימים. אם לשכת הסטטיסטיקה הבטיחה שהטיים את הכנת רשימות הבחורים - היא תקיים את הבטחה עד למועד שנקבע ובמאמץ גדול של אלה אשר יטפלו בהכנת הטכניה של הבחירות אפשר יהיה לקיים את הבחירות - אם הכל ילך כשורה - ב-10 ליולי.

א. צילן :

רשימות הבחורים נעשות בכל המקומות, גם במקומות בינוניים, לפי חלוקה אזורית של המקום. רק במקומות קטנים מאד שאין אפשרות לבצע חלוקה אזורית - אין עושים זאת.

יש להחשב שכל קלקול או הפסקה בזרם החשמל עלולה לעכב את עבודה הכנת רשימות הבחורים. על כן יש לתח יוחר ימים מהמינימום הדרוש. אני מציע לקיים את הבחירות ב-30 ליולי.

י. בריהודה :

הויכוח מתרכז ב-3 הצעות: 26, 30 ו-31 ליולי. אני מצביע שלוש הצעות אלה.

היו"ר נ. ניר :

ה צ ג ע ה

- בעד קיום הבחירות ביום 26 ליולי - 8.
- בעד קיום הבחירות ביום 31 ליולי - 8.
- בעד קיום הבחירות ביום 30 ליולי - 17.

הוחלט שיום הבחירות יחול ב-30 ליולי 1951.

לחבר הועדה י. בדר - להציע את יום ה-31 ליולי.

ה ס ת י ג ו ת :

אני מציע שהיועץ המשפטי יביא לנו מחר בבוקר הצעה חוק.

י. בדר :

האם כמסקנה מדיונינו בחוק המעבר אפשר לראות כמקובל על ידי כולם שלחוק האריך יום הבחירות יצודק מה שהצעה אי מול הצעה י. בדר. כלומר, שיום הבחירות יוכנס בחוק אחר קבלת חוק המעבר.

י. בריהודה :

אג"ד

ד. בר-רב-האי :

מחר, קודם כל, מקבלים את חוק המעבר.

היו"ר נ. ניר :

חושבני כי מוטב על כולם כי הדבר הראשון שיעמוד
מחר לדיון בכנסת יהיה חוק המעבר.

י. בורג :

יו"ר הוועדה שלנו בהרצאתו מחר לפני הכנסת צריך
להרצות על תאריך הבחירות. הוא יאמר בין דבריו, כי
היות וזהו חוק ליום הבחירות, קריאה ראשונה, לקריאה השניה יהיו כאלה
שידרשו מהן תוקף רק בצמידות לחוק המעבר ולחוק החסינות.

היו"ר של הוועדה יודיע מחר בפני הכנסת שבועדה
קיבלנו פה אחד את החוק מתוך הנחה שאותן ההבטחות אשר ניתנו מצד המחלקה
הטכנית - או איך שהיא נקראת - שגם דבר זה יקויים ויהיה בסדר.

ש. מרלין :

אני מציע שנקבע הערב, כי חוק יום הבחירות נכנס
לחקפו אחרי קצתה אג"ד קבלת חוק החסינות בכנסת.

היו"ר נ. ניר :

חוק החסינות זהו חוק המובא על ידי ועדת הכנסת ולא
על ידי הממשלה ועל כן אין היא יכולה לעכבו.

ש. מרלין :

כל חוק הנוגע לבחירות אין לו כל ערך בלי חסינות
של חברי הכנסת.

א. פרמינגר :

אני מציע לנעול את הישיבה בשלב הנוכחי ומחר בבוקר
לקבל את שני החוקים (חוק המעבר עם הסתייגויות
וחוק יום הבחירות) מנוסחים.

י. לם :

אנו מוכרחים להביא מחר את חוק הבחירות. אני מציע
שנשב כל הלילה ונסיים את הדיון על חוק זה.

י. בורג :

אני שומר לי זכות להציע בנוגע למסגרת החוק,
כשחובא בפנינו ההצעה המתאימה בנדון.

א. ידין :

כחמיד, אני עומד לרשות הוועדה. אני רוצה שתופתעו
מחר בבוקר וברצוני להודיעכם כי לפי מה שנחקבל
עד עתה, אני מוכן להכין למחר בבוקר שני דברים:

א. את חוק המעבר לכנסת השניה, עם הסתייגויות.

ב. את חוק יום הבחירות. מצדי, לפי כל מה
שהוטל עלי אני יכול להביא דק סעיף אחד של החוק בו יהיה כתוב:
"הבחירות לכנסת השניה התקיימה ביום 30.7.51 (כ"ו חמוז חשי"א).

חוק זה אינו יכול להביא כל תועלת, כי משרד הפנים
אינו יכול להכין לפיו דבר.

ה צ ג ע ה

בעד קיום הצבעה על הצעות חברי הוועדה ש. מרלין וי. בריהודה
9 - עוד בערב זה

ב ע ד דחיית ההצעה על הצעות אלה למחר
8 -

הוחלט לקיים את ההצעה בישיבת זו.

היו"ר נ. ניר :

מאחר שועדת החוקה תחליטה כי מחר בשורה הראשונה
יעמוד לדיון חוק המעבר ואחרי כן חוק תאריך הבחירות
עלי להציע מי בעד זה שחוק תאריך הבחירות יכנס כסעיף שני ושחוק זה לא
יכנס לחקפו אלא אם כן יחקבל לפני זה חוק המעבר

ה צ ג ע ה

בעד ההצעה שכסעיף שני בדיון מחר יוכנס חוק תאריך הבחירות
ושחוק זה לא יכנס לחקפו אלא אם כן יחקבל לפני זה חוק מעבר - 10,

ה צ ב ע ה

בעד הצעת ש. פרלין שחוק תאריך הבחירות לא יכנס לתוקף עד שלא יתקבל חוק החסינות
 ,9 -
 ,9 -

ג ג ד

ש ת י ד ע ו ת

היו"ר ג. ניר: כל חברי הועדה שיש להם הסתייגויות מתבקשים לבוא פחד בשעה 08.00, כדי לכרר עם היועץ המשפטי את לוח ההסתייגויות.

הישיבה הבאה תתקיים פחד בשעה 09.00.

ה צ ב ע ה

בעד נעילת הישיבה
 ,11 -
 ,6 -

ג ג ד

הוחלט להפסיק
את הישיבה.

(הישיבה נסתיימה בשעה 23.00)